

Scenariusz lekcji dla klas VI-VII szkoły podstawowej

Komunikacja między ludźmi w świecie bez internetu

Nienapisany list Jędrzeja Moraczewskiego do żony

Czas: 2 x 45 min

Tagi: godzina wychowawcza, lekcja języka polskiego, lekcja historii, zajęcia teatralne - historia „małej ojczyzny”, lekcja w muzeum/izbie pamięci

Jak pamiętki/listy/zdjęcia/film uruchamiają wyobraźnię, pozwalają na wędrówkę w przeszłość?

Dlaczego ważna jest odpowiedzialność w formułowaniu opinii i ocen postawy postaci historycznych? Na czym powinna opierać się nasza opinia?

Czy/Dlaczego znajomość historii „małej ojczyzny” i postaci historycznych wpływa na przywiązanie do miejsca zamieszkania/utożsamiania się z nim?

Cele:

- opanowanie wykorzystywania materiałów filmowych i archiwalnych jako źródła wiedzy
- rozwój umiejętności w zakresie znajdowania i nazwania różnic w języku wypowiedzi (środki leksykalne, stylistyczne, fleksyjne, składniowe) w stylu opisywania świata
- zdobywanie umiejętności formułowania opinii
- opanowanie zasad poszanowania zasad dyskusji
- wykorzystywanie w komunikacji i nauce metod dialogu, wywiadu i dramy
- nauka redakcji tekstu stylizowanego listu
- zachęcenie uczniów do samodzielnego poszukiwania wiedzy i refleksji na temat „małej ojczyzny” i jej dawnych mieszkańców oraz poszukiwanie sposobu
- prowadzenia narracji

Przygotowanie sali lekcyjnej do zajęć:

zaaranżowanie kącika, w którym usiądzie uczennica/nauczycielka wcielająca się w postać Zofii Moraczewskiej, dbałość o element kostiumu (szal, kapelusik), detal (obrus, świecznik, list na stole).

Metody pracy:

- wywiad – wprowadzenie
- praca indywidualna
- praca w grupach 3-osobowych z materiałami archiwalnymi
- drama
- dyskusja

Środki dydaktyczne:

1. film zrealizowany przez uczestników Letnich warsztatów „Teatr i pamięć”
2. fragmenty listów Zofii Moraczewskiej
3. zdjęcia z archiwum M.K. Smosarskiego
4. przedmioty/detale uruchamiające wyobraźnię w podróży w przeszłość

Część I

(w sali szkolnej – 1 h lekcyjna)

Przebieg zajęć

1. Poznajmy się. Zofia Moraczewska

Przygotuj jedną z uczennic (znajomość biografii Zofii Moraczewskiej) do odegrania roli Zofii Moraczewskiej. Zaznacz, że każdy z uczniów ma prawo zadać jedno pytanie dotyczące życia i działalności Zofii Moraczewskiej. Przygotowana uczennica z twoją ewentualną pomocą odpowiada na pytania uczniów.

2. Portret zwielokrotniony

Zachęć do wspólnego obejrzenia filmu „Zofia”.

Zainicjuj krótką rozmowę po lekturze filmowej – w jaki sposób zbudowano w spektaklu postać Zofii Moraczewskiej?

Podziel uczniów na grupy 3-osobowe; rozdaj uczniom koperty z fragmentami listów Zofii Moraczewskiej; poproś o ustne odpowiedzi na pytania:

- W jakiej sytuacji znajduje się nadawca listu?
- Opisz w 3 zdaniach gospodarstwo domowe nadawcy listu.
- Jaki jest stosunek nadawcy listu do dzieci, pracy w domu?
- Które środki językowe są archaiczne? Pomóż uczniom nazwać środki językowe. Poproś o zapisanie informacji.

Poproś wybrane uczniów o głośne, wolne odczytanie fragmentów listów.

Porozmawiaj z uczniami o tym, jak wymienione środki językowe wpływają na nasz odbiór listów dzisiaj?

3. Nowy styl

Stwórz wspólnie z klasą wyjaśnienie, co to jest stylizacja. Potem napiszcie na tablicy kilka zdań, które będą początkiem listu do bliskiej osoby. Na koniec spróbujcie zmienić tak tekst, aby pasował do czasów z lat 20. XX w.

Praca domowa:

Znajdź informacje o Jędrzeju Moraczewskim, gdzie mógł przebywać w chwili pisania listu przez jego żonę Zofię? Napisz list - odpowiedź Jędrzeja Moraczewskiego z wykorzystaniem wiedzy o postaciach i środkach językowych/stylizacji.

Część II

Wizyta w Izbie Pamięci w „Dworku - Siedzibie” w Sulejówku.

Przebieg zajęć:

1. Przygotowanie do wizyty

Zorganizuje dwie 3 osobowe grupy uczniów, którzy chcieliby przygotować coś dla klasy. Pierwszą grupę poprosz o wyznaczenie drogi dojścia/dojazdu ze szkoły do „Dworku – Siedziby”; ta grupa staje się przewodnikiem klasy. Z drugą grupą przygotuj wspólne krótkie informacje o architekturze „Dworku-Siedziba”.

2. Inne czasy, inni ludzie

Po przyjsciu z klasą do „Dworku-Siedziby” zachęć uczniów do obserwacji budynku z zewnątrz. Poprosz grupę, która zebrała informację o tym miejscu, aby opowiedziała ciekawostki o architekturze „Dworku-Siedziby”.

Zaprosz uczniów na spotkanie z opiekunem Izby Pamięci.

Poprosz uczniów o zanotowanie na kartkach nazw przedmiotów znajdujących się w Izbie Pamięci, które robią na uczniach wrażenie, uruchamiają wyobraźnię.

Poprosz o odczytanie zanotowanych nazw przedmiotów. Poprosz kustosa o krótki komentarz dot. poszczególnych przedmiotów oraz bardziej szczegółowy komentarz dot. przedmiotu, który najczęściej pojawiał się w notatkach uczniów. Potem sprawdźcie razem, czy wszystkie nazwy przedmiotów są dziś znane i zrozumiałe. Dla „obcych” słów znajdźcie współczesne ich odpowiedniki.

3. Inspirujące transkrypcje

Zaproponuj wspólne odczytanie dwóch wybranych fragmentów listów Zofii Moraczewskiej. Poprosz kilku chętnych do czytania uczniów, aby usiedli w miejscu, gdzie Zofia mogłaby ten listy pisać. Po odczytaniu listów podziel klasę na cztery grupy i poprosz o przygotowanie krótkich odpowiedzi na jeden z listów bez posługiwania się stylizacją. Potem poprosz o przedstawienie tekstu każdą z grup, a kustosa o wyrażenie opinii.

4. Słowa - klucze

Rozdaj uczniom karteczki. Poprosz uczniów o wypisanie słów określających emocje, jakie się w nich pojawiły podczas pobytu w Izbie Pamięci, w otoczeniu przedmiotów, które były używane przez Moraczewskich. Znajdźcie dla nich określenia charakterystyczne dla czasów, kiedy w „Dworku-Siedziba” mieszkali Moraczewscy.

Praca domowa:

Dlaczego „Dworek-Siedziba” jest ważnym miejscem historycznym w Sulejówku? Czy to miejsce stało się ważne również dla ciebie? Wypowiedź trzeba przygotować w formie krótkiej 5 minutowej prezentacji

Materiały dla nauczyciela:

1. Fragmenty 15 listów Zofii Moraczewskiej
2. Zdjęcia z prywatnego archiwum K.M. Smosarskiego
3. Film pt. „Zofia” zrealizowany w ramach Letnich warsztatów „Teatr i pamięć”